

Aluehallintoviraston selvityspyyntö, Koivukodon palveluasumisyksikkö

Sosiaali- ja terveyslautakunta 03.11.2022 § 77
1187/05.01.00/2022

Valmistelija

Vanhustyön päällikkö Ulrika S. Lundberg, puh. 050 596 2614
ulrika.s.lundberg@parainen.fi

Aluehallintovirasto on 13.5. ja 26.8. välisenä aikana vastaanottanut ilmoituksia potilas- ja asiakasturvallisuuden vaarantumisesta Koivukodon ikääntyneiden palveluasumisyksikössä. Jakson aikana on jätetty yhteensä 18 ilmoitusta, joista useimmat koskevat puutteita henkilöstömitoituksessa tilanteissa, joissa ei ole päteviä eikä epäpäteviä sijaisia.

Aluehallintovirasto on ilmoitusten perusteella pyytänyt selvitystä asiakkaiden määrästä ja hoitotarpeesta, yksikön henkilöstöluettelosta ja työajan käytöstä välittömään ja välilliseen hoitotyöhön kolmen viikon jakson aikana sekä tarkempia selvityksiä jätetyistä ilmoituksista. Aluehallintovirasto pyytää selvityksen liitteeksi myös lääkehoitosuunnitelmaa ja omavalvontasuunnitelmaa.

Yksikön toiminnanohjaaja on laatinut perusteelliset selvitykset, jotka ovat liitteinä.

Koivukodon palveluasumisyksikkö on jaettu kolmeen erilliseen toimintayksikköön. Laki edellyttää, että henkilöstömitoitus on 0,6 tehostetussa palveluasumisessa, ja aluehallintovirasto edellyttää, että henkilöstömitoitus on 0,7, jos asiakkaat ovat hyvin raskashoitoisia. Tavallisessa palveluasumisessa 0,3 on riittävä henkilöstömitoitus eikä kotihoidossa ole henkilöstömitoitusta, mutta henkilöstön on oltava riittävä kattamaan hoidon tarve.

Dementiayksikkö, niin kutsuttu "Lilla boendet", on yksikkö, joka tarjoaa ympärivuorokautista hoivaa seitsemälle muistisairaalle henkilölle. Useimmat asiakkaat tarvitsevat valvontaa ja hoitoa pitkälle edenneen muistisairauden vuoksi. Yksikön henkilöstömitoitus on 1,21, ja välillinen hoitotyö huomioiden henkilöstömitoitus on 1. Seurantajakson aikana henkilömitoitus on riittävä.

Ryhmäasumisyksikkö, niin kutsuttu "Stora boendet" on yksikkö, joka tarjoaa ympärivuorokautista hoivaa kymmenelle ikääntyneelle sekä lähellä sijaitsevan 8-paikkaisen rivitalon asukkaille. Muutama rivitalon asunto oli tyhjänä seurantajakson aikana. Kun välillistä hoitotyötä ei huomioida, henkilöstömitoitus oli 0,75 ja yksikön välittömän hoitotyön panos oli 0,63.

Koivukodon palveluasumisyksikkö, jonka suositeltu henkilöstömitoitus on 0,3, koostuu rivitaloasunnoista, ja tämän niin kutsutun "Kentän" henkilöstömitoitus oli 0,41 seurantajakson aikana. Palveluasumisessa tarjotaan hoitoa kotihoidon muodossa, joten palvelutarve on määritelty yksilökohtaisesti ja henkilöstömitoitus voi olla harhaanjohtava. Rivitaloasunnoissa asuvia asiakkaita, jotka saavat palvelunsa kotiin, on paljon, ja hoidon ja palvelun tarve vaihtelee tässä ryhmässä paljon. Monella on hyvin suuri hoidon tarve, suurempi kuin palveluasumisyksiköissä normaalisti. Asiakkaat pärjäävät Kentän laajan palvelun ansiosta. Yksiköllä on mahdollisuus tarjota riittävää ympärivuorokautista palvelua, asunnot ovat esteettömiä ja sekä henkilöstö että palvelut ovat asuntojen lähellä. Jos asunnot koetaan asiakkaille turvatomiksi, asiakkaille tarjotaan tehostetun palveluasumisen paikkaa jostain Paraisten yksiköstä.

Aluehallintovirasto pyytää selvityksiä varsinkin iltavuorosta 29.5. ja iltavuorosta 15.7. jätetyistä ilmoituksista.

Illalla 29.5. paikalla olisi pitänyt olla neljä lähihoitajaa, yksi molemmissa asumisyksiköissä ja kaksi Kentällä, sekä hoitoapulaisia. Kolme lähihoitajaa sairastui ennen työvuoroaan, minkä vuoksi paikalla oli vain yksi kelpoinen lähihoitaja, joka työskenteli kaikissa kolmessa yksikössä illan aikana. Lähihoitajan lisäksi iltavuorossa oli yhdeksän hoitoapulaista. Hoitoapulaisista yhdellä tai kahdella yksikköä kohden oli lääkeluvat (LOPT ja PKV) kunnossa, ja he pystyivät näin ollen osallistumaan lääkejakeluun (koneellinen lääkeannostelu). Sijaistilanne oli vaikea, ja Tehyn ja Superin työtaistelutoimenpiteiden tuomat rajoitukset vaikeuttivat tilannetta edelleen.

Illalla 15.7. muodostui vastaava tilanne, kun vain yksi kelpoinen lähihoitaja oli paikalla. Kaksi oli sairastunut ja kolmas vaihtanut työvuoroa. Lähihoitajan lisäksi paikalla oli yhdeksän hoitoapulaista, joilla kaikilla oli lääkeluvat (LOPT ja PKV) kunnossa, ja he pystyivät näin ollen osallistumaan lääkejakeluun (koneellinen lääkeannostelu). Sijaistilanne oli vaikea, ja Tehyn ja Superin työtaistelutoimenpiteiden tuomat rajoitukset vaikeuttivat tilannetta edelleen. Kelpoinen lähihoitaja oli saanut luvan vaihtaa työvuoroa, mikä pahensi tilannetta edelleen, eikä sitä olisi pitänyt sallia.

Kummassakaan edellä kuvatuista tilanteista potilaiden ja asiakkaiden tilassa ei tapahtunut poikkeamia, mutta tilanne muodosti luonnollisesti riskin potilas- ja asiakasturvallisuudelle, koska Koivukodon asiakkaat ovat ikääntyneitä henkilöitä, joiden terveys on heikko ja hoidon tarve suuri varsinkin lääkityksen osalta. Yksikössä on asiakkaita, joiden lääkitys on kriittinen ja edellyttää koulutetun lähihoitajan valvontaa. Yksiköissä asuu seitsemän sellaista asiakasta, jotka tarvitsevat säännöllistä valvontaa ja veriarvojen seuranta.

Yksikön toiminnanohjaaja ja sairaanhoitajat työskentelevät pääosin päivävuorossa, ja lähihoitajat ja hoitoapulaiset tekevät kolmivuorotyötä. Jokaisessa vuorossa työskentelee kelpoisia lähihoitajia, jotka voivat vastata lääkehoidosta. Hoitoapulaiset eivät koskaan työskentele työvuorossa yksin.

Koivukodossa pääosin lähihoitajilla ja sairaanhoitajilla on vakituinen työsuhde. Toimintaan pyritään ensisijaisesti palkkaamaan kelpoisia sijaisia. Nykytilanteessa sijaisuuksiin ei ole saatavilla kelpoisia lähihoitajia, ja siksi niihin palkataan usein kouluttamattomia henkilöitä. Kouluttamattomat henkilöt tarvitsevat riittävän ja perusteellisen perehdytyksen hoitotyöhön ja kokeneiden ja kelpoisten esihenkilöiden ja kollegoiden ohjausta. Muodollisesti epäpätevä henkilöstö voi parantaa osaamistaan monin tavoin, muun muassa suorittamalla kokeita ja osaamistestejä, ja tällä tavoin osallistua hoitotyöhön. Viisi hoitoapulaista on oppisopimusopiskelijoita, jotka kouluttautuvat lähihoitajiksi seurantajakson aikana, ja he ovat näin ollen sopivia sijaisia. Vanhustenhuollossa arvostamme opiskelijoita ja haluamme edistää kouluttautumista vanhustenhuollon tehtäviin.

Syntyneet potilas- ja asiakasturvallisuusriskit eivät ole aiheutuneet tahallisen toiminnan tai huolimattomuuden seurauksena. Me vanhustenhuollossa varataan riittävästi resursseja koulutetun henkilöstön palkkaamiseksi riittävässä määrin. Esihenkilöt rekrytoivat henkilöstöä aktiivisesti kaikissa tilanteissa vastatakseen henkilöstötarpeeseen. Toiminnan potilas- ja asiakasturvallisuusriskit ovat aiheutuneet koulutetun henkilöstön puutteesta vakituisiin työsuhteisiin ja sijaisuuksiin.

Liitteet	Aluehallintoviraston selvityspyyntö Koivukodon palveluasumisyksiköstä Sosiaalipalvelujen omavalvontasuunnitelma Koivukoto 2020 Selvitys, 3.10.2022 (salassa pidettävä) Vanhustenhuollon lääkehoitosuunnitelma 26.9.2022 (salassa pidettävä) Koivukoto, henkilöstö (salassa pidettävä) Työvuorolistat 22.9.–11.10.2022 (salassa pidettävä) Kantelut, 13 kpl (salassa pidettäviä)
Esittelijä	Vanhustyön päällikkö Ulrika S. Lundberg, puh. 050 596 2614 ulrika.s.lundberg@parainen.fi
Päätösehdotus	Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyy valmistelun liitteineen vastineenaan aluehallintoviraston selvityspyyntöön. Asia tarkastetaan välittömästi.
Päätös	Ehdotus hyväksyttiin. Asia tarkastettiin välittömästi.
Jakelu	Aluehallintovirasto